

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ conditiones seruandæ sunt in prouisione cuiuslibet beneficij. punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

de constitutione & demonstrat. Conditiones vero, quae proprie conditiones sunt, non ita sunt ad actum requisitae, vt ex illarum omissione actus corrumpatur, quia adiacent actui. At regulatier conditiones in beneficiorum prouisione requisitae hunc effectum praestant & formae naturam induunt. Videndum ergo est in sequentibus, quid in prouisione beneficiorum requisitum sit, tanquam forma, & conditio, cuius omissione prouisionem annullat, vel tanquam conditio omnino extrinseca, & accidentalis.

PUNCTVM I.

Quae conditiones seruandae sunt in prouisione cuiuslibet beneficij.

- 1 Gratis fieri debet prouisio.
- 2 Deinde pure, & absque conditione.
- 3 In praesentatione non reprobatum conditio.
- 4 Neque vt probatur in collatione, si sit conditio, qua beneficiu in fit, aut si sit conditio de praesenti, vel praeterito.
- 5 Idem dicendum est in electione, tamen si alij contrarium sentiant.
- 6 Qualiter electio, seu collatio facta beneficij sub conditione, vt obtentum dimittas, vitietur.
- 7 Quid dicendum de conditionibus de praesenti, & de praeterito extrinsecis, a beneficio?
- 8 Praesio beneficij debet esse libera.
- 9 Item debet fieri palam, & non clandestine.
- 10 Item certa, non vaga, & dubia.
- 11 Item absque ulla diminutione.
- 12 Denique in perpetuum, & non pro limitato tempore.

Plures conditiones prouisio beneficij requirit, fieri namque debet gratis, pure, libere, palam, certo, & absque ulla diminutione, & in perpetuum.

Primo debet gratis fieri, hoc est, nullo pretio, premio, seu mercede, cap. si quis obierit, cap. saluator 1. q. 3. c. quam pio 1. §. 1. Alias simonia committitur, quae si ex vtraque parte completa sit collationem annullat, vt latius dicemus *disput. vltim. de simon. punct. 25.*

Secundo debet fieri pure, hoc est, non conditionate, iuxta text. in cap. in electionibus, de electione, in 6. ibi, in electionibus, & postulationibus, ac scrutinis, ex quibus ius oritur eligendi, nota conditionalia, alternatiua, vel incerta, penitus reprobandus.

Sed est dubium, an non solum in electione, & postulatione, sed etiam in collatione, & praesentatione conditio reprobetur, & quae sit conditio, quae reprobat?

Et dicendum est in praesentatione supradictam decisionem non habere locum, siue conditio sit de praesenti, siue de futuro, modo purgetur intra tempus signatum ad praesentandum. Quia patroni solum sunt obligati intra tempus a iure concessum habere praesentare. Ergo si intra illud tempus purgatur conditio, sub qua praesentatio facta est praesentatio tenet; quia iam dici non potest praesentatio conditionata, sed absoluta, si quidem conditio cessauit. Quod non solum in patrono laico, sed etiam Ecclesiastico procedit, Lambertini. de iure patron. 2. p. lib. 2. quest. 3. art. 5. num. 5. Garcia 8. p. de benef. cap. 2. num. 3.

In collatione item plures doctores affirmant comparationem conditionis de praesenti beneficio annexae, dispositionem supradicti capitis locum non habere, sed fieri postea collationem beneficij sub qualibet conditione, quae beneficio in fit, vt si dicitur confecto tibi beneficium si vacet, si habitus es. Tum quia haec conditio cuiuslibet collationi annexa est, tamen non exprimitur. Ergo illius expressio vitiat collationem non potest. Tum quia textus in cap. in electionibus, non loquitur de collatione, & cum sit dispositio ut ratio, non debet extendi: sic docent alii relatis Couarr. 3. var. cap. 16. num. 2. Valq. de benef. cap. 4. §. 4. dnb 2. num. 241. Azot. 2. p. inst. moral. lib. 6. cap. 26. quest. 3. Extenditur haec doctrina non solum ad conditionem, quae de facto beneficio in fit, sed etiam ad quamlibet conditionem de praesenti, aut de praeterito. Quia haec conditio non facit collationem conditionalem, neque illam suspendit, argum. 1. §. de legat. 1. leg. cum ad praesens, ff. si certum petatur, leg. aliquando ff. de conditionibus & demonstr. sic Garcia de benef. 3. p. cap. 1. num. 9. Secus vero loquitur Couarr. supra. cum glossa in d. cap. 2. de electione, in 6. Archidiaz. Dominic. ibi. num. 10. & 11. Franco. num. 5. & alii in electione, quia in hac quilibet conditio appositio, etiam si iure beneficio in fit, reprobat videtur, & de conditionibus de praesenti, & de praeterito, quae beneficio non in fit, docet Garcia supra. num. 9.

Ceterum dicendum existimo non solum collationem, sed neque electionem vitari ex expressione illorum, quae beneficio in fit, etiam si in modum conditionis exprimentur, si exprimentur eodem modo, quo in fit; neque in hac parte constituta est differentia inter electionem, & collationem: sic

Cortalius 4. p. de benef. cap. 3. num. 24. Lambertini. de iure patronat. 2. p. lib. 3. quest. 3. art. 9. num. 2. Garcia 8. p. de benef. cap. 2. num. 5. Ratio, meo iudicio, est euidentis. Quia eligens ad beneficium tacite eligendum onerat omnibus conditionibus, quae iure ipsi beneficio in fit; quia has a beneficio separare non potest. Ergo quamuis illas conditiones exprimat, non potest inde electio detrimentum pati. Neque ex appositione harum conditionum redditur electio conditionalis, vt de se constat; neque etiam obicura, & incerta; cum supponamus fieri de persona certa, & determinata, & de beneficio vacante. Ergo ex nullo capite vitari poterit.

Ex his inferitur electionem, seu collationem factam de beneficio sub ea conditione, vt dimittas habitum, non vitari, si a te petatur eo modo, quo iure ipso in fit, scilicet post pacificam possessionem secundi obtenti, cum primo incomparabilis. Secus vero si a te peteretur dimissio habitus ante obtentam possessionem, aut iuramentum de illo dimittendo, aut promissio non dimittendi cum pensione illud quod obtines. Quia haec non iure ipso in fit. Idem est si a te peteretur in beneficij electione, aut collatione obligatio aliqua specialis, nempe iuramentum, vel fideiussio soluendi pensionem, quam soluere debes, vel residendi, vel promouendi ad ordines. Nam licet solueret pensionem, residere, & ad ordines promoueri debeas; non tamen debes specialem obligationem horum subire ob beneficij collationem, quia beneficio annexa non est. Vide quae dicemus tract. de vitio relig. opposit. disp. vlt. de simon. p. 3. numer. 6.

Maiorem mihi difficultatem ingerunt conditiones de praesenti, vel de praeterito alienae a beneficio, an inquam, haec appositae vitent electionem, & collationem: vt g. si dicas, eligo Petrum, si nobilis exiit, si diues est, si sit principis consanguineus: In qua difficultate sentio, hunc modum electionis, & collationis illicitum esse, & nullum; quia haec conditiones cum sine beneficio, & electioni extrinsecae, non praesupponuntur cognita a conferente, & consequenter conferens videtur intendere, vt electio, & collatio effectum habeat, si Petrus nobilis, diues, consanguineusque principis probatus fuerit, & non aliter: ac proinde etiam videantur conditiones de praesenti, ob probationem, & verificationem illarum sunt de futuro. Secus vero est de conditionibus, quae beneficio in fit, nempe si vacat, si prouidendus viuit, si obligatur onera beneficij subire; quia haec supponuntur a conferente cognita, & ipsius beneficij electioni, seu collationi annexantur.

Quocirca concludo conditionem, quae vitiat electionem, vitiat etiam collationem, & contra conditionem, quae collationem non vitiat, neque electionem vitiat. Nam licet in cap. 2. de electione, in 6. non fuerit facta mentio expressa de collatione sed solum de electione, expostulatione, & scrutinis, ex quibus oritur ius eligendi: id factum est, quia de electione, & postulatione magis dubitari poterat, quam de collatione; & institutione, si quidem ex collatione & institutione fortius ius nascitur, quam ex electione, & postulatione, quae vix ratio ob quam conditionata electio, & postulatio reprobat.

Tertia esse debet quaecumque beneficij prouisio libera, id est, absque ulla coactione, aliis nulla erit. cap. 2. de his que vi. mery. &c. Et ratio est manifesta: nam beneficij prouisio est quaedam liberalis donatio, quae cum coactione stare nullo modo potest. Azot. 2. p. inst. moral. lib. 6. cap. 26. quest. 2. Ad hanc conditionem reduci debet, ne prouisio subreptitia sit; quia subreptio tollit liberum consensum, ac proinde gratiam vitiat cap. constitutus. c. ad aures de refer. c. si motu proprio. de prebend. in 6. sed quae subreptio debeat esse, & an non solum respectu Pontificis, sed etiam ordinarij, & legati locum habeat, explicuimus *disp. praeced. punct. pen.*

Quarto debet beneficiorum prouisio fieri palam: hoc est, praesentibus saltem duobus testibus, qui de prouisione testari possint, ne prouisio fraudi, & litib. subiciatur. At facta secrete, & clandestine esto suspicio: nam fraudis habeat; ac proinde omnino vitanda, valida est, & subsistit; vt manifeste colligitur ex c. 1. vt Ecclesiast. beneficia, &c. & tradit Glossa ibi, verbo occultum, & puribus relatis Azot. 2. p. inst. lib. 6. cap. 26. quest. 4. Garc. 8. p. de benef. cap. 4. a num. 1. Malcard. de probat. concl. 176. num. 7. Excipe electionem factam iuxta formam telaram in cap. quia propter. de electione, quae si clandestine fiat, hoc est, per secreta conuenticula, omnino irritatur, vt norant supradicti doctores ex d. cap. quia propter. ibi. electiones clandestinas penitus reprobandus. Verum etiam ad valorem prouisionis testes requisiti non sint, ac ad illius probationem testes requiruntur, vel saltem requiruntur, vt conferens literas prouisionis suo sigillo manicas concedat. Haec namque literae aduersus conferentem sufficienter probant, non tamen aduersus prouisum apostolicum. Nam tunc debent a notatio signata esse testibus praesentibus, vt latius *disp. praeced.* diximus. Scitigara autem requisita non est ad validam prouisionem ordinarij, at in prouisione Pontificis requisita est, vt possessio accipiantur; aliis nulla erit litteris non expeditis, seu plumbatis, iuxta text. in extrauag. innum. de electione, & notauit in praesenti Azot. 2. p. lib. 6. cap. 26. quest. 5.

10 Quinto fieri debet beneficiorum prouisio certa, non vaga, & dubia, qualis esset, si sub disunctione prouideres Petrum scilicet, vel Franciscum, quia ex tali prouisione nullus prouisi maneret, eo quod uoluntas conferentis, ex quo determinatio pendet, indeterminata sit. cap. 2. de electione. in 6. Azor. supra. quest. 6. Ad idem reducitur, si coniuncta duos in eodem beneficio prouideres; quia interdictum est unicuique ius duobus accommodare. cap. ius fraternitatis. de prebendis.

11 Sexto prouisio beneficiorum faciendi est absque ulla diminutione, ut expresse habetur e. unie. ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. Quapropter non licet tibi beneficia conferre referuando fructus, vel pensionem alteri, neque uni concedere unam partem beneficii, alteri alteram, neque uni beneficium, alteri ius ad illud; est enim hæc prouisio contra iuris ordinem, ut supra. e. unie. & ex e. ius fraternitatis 26. de prebendis colligitur. Azor. 2. p. lib. 6. c. 16. q. 2. & q. 6. Adde nemini à Pontifice datum est ius ad beneficium vacaturum concedere, ne occasio detur captandæ mortis: habetur expresse cap. nulla. cap. reatum. e. ex renore. de concess. prebende. cap. dilectus. 1. & 2. c. ius fraternitatis. de prebendis. Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 6. c. 26. quest. 8.

12 Septimo nequeunt beneficiorum prouisiones pro determinato tempore fieri, sed necessario in perpetuum concedendæ sunt. Quia sunt contra naturam beneficii; quæ est ius perpetuum ad fructus, ut in prin. huius tract. diximus: & licet aliqua beneficia manualia sint, & ad nulum conferentis amabilia, nunquam tamen pro certo tempore conferuntur, sed pro incerto, & indeterminato, ac prouide de se perpetuo, ut latius ibidem dictum est. Azor. 2. p. in sit. mor. lib. 6. c. 26. q. 7.

PUNCTVM II.

Quæ forma, & conditiones seruandæ sunt in beneficiorum parochialium prouisione.

Tota difficultas est in explicacione Trid. decreti. sess. 24. c. 18. de reform. & bullæ Pij V. 32. quæ incipit, in conferendis beneficiis: quibus statutum, Ecclesia parochialis vacante, obligatum esse Episcopum, vel eius officialem constituere in ea vicarium cum congrua fructuum portione, ut Ecclesiæ onera sustineat: deinde signare tempus, intra quod competitoribus beneficii accedere possint examinandi: quo examine peracto ab examinatoribus synodalibus deputantur quotquot sint idonei reperti, & ex his Episcopus eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, & huic, non alteri collatio fiat ab eo, ad quem de iure pertinet. Si uero beneficium iuris patronatus Ecclesiastici fuerit, & institutio ad Episcopum pertineat, obligatus est patronus quem digniorem iudicauerit, præsentare Episcopo instituenti. Si autem ad alium pertineat institutio, Episcopus solus digniorem eligat, quem patronus instituenti præsentare debet. Si autem sit patronatus laicorum, proponatur edictum, & quem patronus præsentauerit, examinetur, ut dictum est, & nisi idoneus fuerit repertus, nullo modo ei beneficium conferatur. Quæ omnia ita concilium, & Pius V. seruati uoluerunt, ut prouisiones omnes, seu institutiones præter supradictam formam factæ subreptitiæ esse censentur. Vt autem supradicta doctrina clarius eluceat, aliquot difficultates examinandæ sunt,

S. I.

Quibus competat vicarium in parochiali vacante constituere, edicto ad examen vocare, & de qualitate vicarij designati, & edicti propositi.

- 1 Ab ordinario loci, in quo situm est beneficium, vicarius est constituendus.
- 2 Debet constitui, cum primum Ecclesia parochialis uacauerit.
- 3 Debet constitui designata congrua portione.
- 4 Item in qualibet Ecclesia parochiali, sine Pontifici reseruata.
- 5 Ob huiusmodi administrationem non priuatur potestate obtinendi beneficium.
- 6 Constituto vicario edictum proponitur, & qualiter.
- 7 Signato termino decem dierum non est licitum illi prorogare, postquam finitus est, si de factis plures subscripti sunt examinandi: scilicet econtra.
- 8 Si finito termino edicti unus tantum idoneus reperitur subscriptus, uerius est non posse edictum prorogari.
- 9 Quid si Episcopus edictum proponat cum ampliori termino, quam scilicet conceditur? Probabilius est ualidum esse, esto illicite fiat.

¶ Cum primum Ecclesia parochialis uacauerit, vicarius constituendus est ab ordinario illius loci, iurisdictionem

quasi Episcopalem habente, in quo beneficium situm est, tametsi beneficii collatio ad alium spectet. Et idem est de potestate edicti, & examine faciendi; est expressa decisio sacre congregationis concilij sessione 24. cap. 18. quam adducit Barbosa ibi. & 3. part. de potestate Episcopi. alleg. 60. m. 2. & 44. Gonzalez gloss. 10. numero 31. Flamin. de resignat. lib. 9. cap. 9. numero 102.

Dixi ab ordinario illius loci, ut comprehenderem, non solum Episcopum, sed etiam illius vicarium, seu officialem qui uere ordinatus est. Nam licet concilium in principio capitis mentionem fecerit Episcopi, & in medio illius dixit examini faciendum esse ab Episcopo, & eo impedito ab eius vicario, inde tamen non inferitur non posse vicarium supradicta munera obire, etiam Episcopo non impedito. Quia concilium quod erat conuenientius, & debebat frequenter contingere expectari. Non enim restrictio causa, sed demonstrationis Episcopi mentio facta est. Garcia 9. part. de benef. cap. 2. num. 118. & seqq. Barbosa supra. referuntque à sacra congregatione dictum. Dixi insuper ab ordinario iurisdictionem quasi Episcopalem habente, posse vicarium constitui, edictum proponi, & competitoribus examinari, ut inde intelligeres prælatos illos exemptos, qui proprium districtum habent, & iurisdictionem quasi Episcopali gaudent, & potestate congregandi synodum tamen sint alicuius diocesis, posse munera obire supradicta. Et ratio est; quia sub nomine Episcopi, in iis, quæ ad iurisdictionem pertinent omnes ij comprehenduntur, ut supra diximus; & tradit in præfati Garcia 9. part. de benef. cap. 1. à numero 129. Barbosa supra. dicit. textu concilij. num. 8. & 38. & in remission. vers. porro Episcopus. Hinc à fortiori constat vicario capituli sede vacante hæc omnia munera competere; quia in his quæ iurisdictionis sunt, Episcopo succedit. Molina. de iust. tract. 5. d. 39. 11. 2. 11. Garcia optimam decisionem referens, 3. part. de benef. cap. 2. num. 7. Augusti. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 60. m. 3.

2 Hic autem vicarius constituendus est, cum primum Ecclesia parochialis uacauerit; quia statim indiget Ecclesiæ factorum administratione. Excipit, nisi alij ministri ipsius Ecclesiæ, vel alij parochi vicini onera defuncti subirent, & conuenientius iudicaretur illis concedi: tunc enim non opus esset vicarium aliquem distinctum designare; eaque de causa dixit concilium debere Episcopum habita noticia uacationis vicarium (si opus fuerit) designare. Non enim semper est opus vicarium, qui solus vicarius sit, assignare, cum possit occasio esse parochium vicinum, vel Ecclesiæ beneficium designandi. Garcia referens decisionem congregationis, 9. part. de benef. c. 2. num. 13. Barbosa 3. part. de potest. episc. alleg. 59. circa finem num. 25.

3 Deinde hic vicarius constituendus est cum congrua fructuum portione assignatione. Quia onera Ecclesiæ sustinere debet, donec de rectore prouideatur: conuenienter ergo de fructibus beneficii illi prouidetur. Quota autem designanda, arbitrio designantis remittitur, spectata beneficii qualitate, eiusque oneribus. Quapropter continget aliquando beneficium ita tenue esse, ut omnes fructus colligendi pro congrua portione designari debeant. Garcia supra. numero. 17. Barbosa numero. 26. Nauarr. consil. 5. sub tit. de officio ordinarij, in 2. edit.

4 Præterea constitui debet vicarius in qualibet Ecclesia parochiali, si cura Ecclesiæ Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administratur, & cuiuslibet sit Ecclesiæ parochialis, aut Pontifici reseruata, vel ei quomodolibet affecta. Quia quæcumque sit, indiget vicario, qui facta ministrat, dum de rectore prouidetur. Neque hanc designationem impedire potest beneficii litigium, neque alia quælibet occasio. Augusti. Barbosa 3. p. alleg. 60. m. 2.

5 Difficultas uero est, an hic vicarius constitutus eo ipso inhabilis efficiatur, ut se beneficio opponat, etque beneficium concedatur?

Et quidem indubitatum esse debet ob talem administrationem, priuandum non esse potestate se opponendi, obtinendique beneficium ab ipso ordinario: quia non se ingreditur administrationi post electionem factam ante obrentam confirmationem: & constat ex Tridentino sessione 24. cap. 18. ibi, ab eius Ecclesiæ custodia, seu administratione non amoueat, donec autem, aut alteri, qui probatus fuerit, sit priuatum. Supponit ergo vicarium eligi, & prouidiri posse. At si facta oppositione eligatur ab ordinario, ut ei beneficium conferatur, & ante collationem factam à Pontifice, vel ab eo quem de iure pertinet, beneficium administrat, censet Garcia 9. part. de benef. cap. 2. m. 1. & 34. nequaquam illi posse beneficium concedi; quia ex tali administratione, & fructuum perceptione inhabilis factus est, iuxta textum in cap. auaritia. de electione. in 6. ubi cauetur, neminem posse administrare dignitatem, seu quodlibet aliud beneficium ad quod electus est, prius quam eius electio confirmetur; alioquin iure, si quod per electionem quaeritur, eo ipso priuatur.

Cæterum acquiescere non possum huic sententiæ. Quia textus in dicto capite, auaritia, loquitur de iis, qui ratione electionis,